

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. v. Qualis sit pertransibilitas partium continui aduersus Zenonis
sophisinata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

Resp. continuum palmare posse considerari, vel prout est totum determinatum, & sic est simpliciter finitum; vel prout est totum indeterminatum, constans ex partibus minoribus & minoribus, & sic est finitum in infinitum; hæc enim est natura cuiuscunque extensionis determinatæ, vt sit finita in infinitum, quatenus est totum indeterminatum, ex quo ad argumentum distinguitur maior. Singulæ partes proportionales faciunt actu maius determinatæ, nego; faciunt actu maius indeterminatæ, idest, non addunt maioritatem determinatam; sed indeterminatam, ratione cuius extensio non sit totum determinatum, sed totum indeterminatum, quod vt sic est infinitum, & impertransibile, vt patebit ex dicendis statim.

SECTIO V.

Qualis sit pertransibilitas partium continui aduersus Zenonis sophismata.

Super sunt aduersus propositam doctrinam de impertransibilitate partium continui duæ difficultates, quibus Zeno, Philosophorum omnium, tam prioris, quam posterioris ætatis vexauit ingenia, industriam fatigauit, probans nullum dari motum, neque vllam pertransiri posse magnitudinem, si continuum constet ex partibus infinitis, & semper diuisibilibus.

Primum argumentum Zenonis.

Primum habetur 6. *Physicorum*, textu 19. & 8. *Physic. text. 68.* Implicat vt mobile attingat finem spatij, quin prius conficiat dimidium spatij; nec potest transire hoc dimidium, quin prius transeat quartam partem; neque quartam hanc partem, quin prius transeat octauam, &c. sed sunt infinita huiusmodi dimidia: ergo nunquam illa possunt pertransiri; quod enim infinitum est, nequit pertransiri; sicut enim infinita illa partes non possunt numerari, ita nec possunt pertransiri.

Neque satisfacit responsio, quam etiam habet, & reicit Aristoteles: Infinitum esse tempus eodem modo, quo spatium est infinitum; posse autem infinitum tempore infinito pertransiri. Statim enim opponi potest: Tempus ergo cum sit infinitum, non posse transiri, aut finiri.

Secundum argumentum Zenonis.

Alterum Zenonis argumentum Achilles vocatur, & vt notat Aristoteles, coincidit ferè cum primo; sic autem habet. Si continuum constet ex partibus in infinitum diuisibilibus, sequitur quod mobile velocissimum, cuiusmodi est Achilles, nunquam assequi poterit formicam, quæ mouebitur super idem planum versus Orientem. Supponamus videlicet Achillem distare versus Occidentem à formica vno passu, & moueri duplo velocius quàm formicam versus Orientem; tum sic arguo. Quo tempore Achilles conficiet passum illum, quo anteceditur à formica, formica conficiet dimidium vltioris passus versus Orientem, & sic Achilles non attingit formicam; & quo tempore Achilles conficiet dimidium huius passus, quo anteceditur, formica conficiet dimidium dimidij passus vltioris, & sic formica non attingitur ab Achille; & rursus quo tempore Achilles conficiet dimidium illud dimidij formica conficiet dimidium alterius dimidij vltioris, & sic deinceps in infinitum, quia infinita sunt huiusmodi dimidia: ergo nunquam Achilles attinget formicam, quamuis ab eo non distet nisi vno passu.

Hoc est argumentum illud difficillimum, cuius Diogenes desperans solutionem, demonstrauit eius falsitatem ambulando per gymnasium, quam

A ostendere non poterat respondendo. Sed eius tamen solutio vt plana sit.

Dico primò, continuum quodvis sub vno respectu esse finitum, & sub alio esse infinitum secundum quid. Finitum est prout est extensum: infinitum prout est totum indeterminatum, constans partibus minoribus & minoribus communicantibus.

Continuum est totum finitum & infinitum.

Ratio est, quia duo illi respectus inter se non repugnant; infinitudo enim partium est per solam minoritatem infinitam inclusam in quolibet continuo, ex eo quod non componatur ex indiuisibilibus. Quoties igitur partes considerantur vt faciunt totum determinatum, sunt finite; quoties autem considerantur vt faciunt totum indeterminatum, sunt infinita potentia, & secundum quid.

B Dico secundò. Quodlibet continuum esse pertransibile, vt est totum finitum & determinatum; esse autem impertransibile, quatenus est totum indeterminatum. Eodem etiam modo partes illius sunt pertransibiles quatenus faciunt totum aliquod finitum, sunt autem impertransibiles quatenus faciunt totum indeterminatum.

Est pertransibile quatenus est totum finitum.

Ratio est, quia vt sic sunt infinita: ergo vt sic sunt impertransibiles. Tunc autem partes pertransuntur, quatenus facientes totum indeterminatum, partes minores & minores vel secantur, vel numerando designantur.

C Dico tertio, motum continuum fieri per se in partes quatenus faciunt totum finitum & determinatum, non autem in eas quatenus faciunt totum indeterminatum & infinitum.

Motus fertur in totum vt finitum.

Ratio est, quia si per impossibile partes illæ essent extensæ, neque tamen essent distinctæ ac numerabiles, sed essent aliquid simplicissimum, motus tamen eodem modo super eas ferretur; vnde sit vt motus per se non respiciat nisi per accidens totum quod est infinitum. Hinc Philosophus *textu 68.* rationem reddens cur contingat transire infinita, quæ in continuo sunt, non actu, sed potentia, respondet: *Qui enim mouetur continue, secundum accidens infinita transiit, non autem per se; accedit enim linea infinita esse dimidia; substantia vero altera est, & esse.* Vbi nihil aliud contendit Philosophus, nisi motum per se decurrere partes vt sunt finite, per accidens autem esse ad motum, quod illæ partes infinite sunt in multitudine, cum motus per se respiciat extensionem partium, per accidens autem illi sit pluralitas partium: ex quo concluditur, posse continuum finitum motu continuo transiri, esse autem impertransibile numerando & designando partes quæ sunt infinitæ. Hinc

D Ad primum argumentum Zenonis respondeo distinguendo illam minorem, sed sunt infinita dimidia, quæ faciunt totum simpliciter finitum, concedo; quæ faciunt totum simpliciter infinitum, nego: seu faciunt infinitum potentia, non infinitum actu; quod enim infinitum est, nequit pertransiri quatenus est infinitum, potest pertransiri quatenus est finitum. Continuum, vt dixi, totum est finitum, & infinitum; motus successiuus decurrit illud vt est finitum, idest prout constituitur ex infinitis dimidiis, quæ constituunt totum finitum. Semper ergo dicendum est infinita dimidia posse pertransiri, quatenus constituunt totum finitum; non posse pertransiri quatenus faciunt totum indeterminatum & infinitum. Si percurrantur motu continuo, decurruntur vt faciunt totum finitum; si percurrantur numerando & designando, decurruntur vt faciunt totum infinitum.

Solutio
Achillis.

Ad secundum, quod videtur difficilius, rectè A
monet Philosophus applicandam esse solutionem
prioris argumenti, quod nimirum partes ita sint
infinite, ut faciant totum finitum; motu autem
successiuo decurrantur ut faciunt totum finitum.

Respondeo ergo distinguendo maiorem; sequi-
tur Achillem nunquam attingere posse formicam,
à qua distet vno passu, si Achilles decurrat partes
spatii motu successiuo, prout faciunt totum fini-
tum & determinatum, nego; si Achilles decurrat
partes spatij numerando & designando quatenus
faciunt totum indeterminatum, & prout sunt mi-
nores & minores, concedo, quia ut sic sunt infi-
nitæ, ut saepe monui. Ad probationem distingo
illam propositionem, quo spatio temporis Achil-
les conficiet passum, quo anteceditur à formica,
formica conficiet in spatio vltiori dimidium pas-
sus, & sic deinceps in infinitum. Distinguo, in-
quam, illud, & sic deinceps in infinitum; si Achil-
les decurrat spatium ut est totum indeterminatum
numerando & designando, concedo quod in infi-
nitum decurrenda erunt dimidia minora & mino-
ra, quibus formica præcedat Achillem; si autem
Achilles decurrat spatium ut est totum finitum,
nego illud, & sic deinceps in infinitum; quia ut sic
non est infinitum illud quod decurritur, atque
ita illud est reuera pertransibile, & Achilles breui
tempore attinget, & præcedet mobile tardum.

Prima in-
stantia.

Instabis primò. Non potest motu continuo de-
curri palmus, quin prius decurratur semipalmus;
neque decurri semipalmus, quin prius decurratur
pars semipalmi: ergo non potest Achilles decur-
rere spatium, quin decurrat dimidia minora &
minora, & sic cum semper sint dimidia, nunquam
attinget formicam.

Resp. posse dimidia percurri duobus modis. Pri-
mò numerando ut sunt minora & minora, siue ut
faciunt aliquod totum indeterminatum. Secundò
ut faciunt vnum totum finitum. Distinguo igitur
consequentiam: ergo non potest Achilles decur-
rere palmum, quin decurrat dimidia minora &
minora, quatenus illa sunt totum determinatum,
concedo; quatenus illa sunt minora & minora, &
faciunt aliquod totum indeterminatum, nego.

Secunda
instantia.

Instabis secundò. Quo temporis spatio Achil-
les peruenit ad id vnde discessit formica, necesse
est ut formica vltius processerit, & confecerit
dimidium passus in vltiori spatio; & iterum cum
Achilles peruenit ad id vnde discessit formica,
confecit aliquod formica, idemque semper lice-
bit dicere; nunquam ergo Achilles assequetur
formicam.

Resp. negando semper id licere dicere, quia ve-
rum quidem illud esset si spatium decurreretur qua-
tenus infinitum, numerando partes proportiona-
les; sed non licet semper illud dicere si spatium de-
curratur ut totum extensum determinatum & fini-
tum, quo pacto decurritur motu continuo.

Tertia in-
stantia.

Instabis tertio. Quando Achilles successiuo de-
currit spatium, fertur super partes eo modo, quo
illæ sunt in ipsis, prius decurrendo minores, quam
maiores: sed illæ sunt infinite proportionales:
ergo Achilles fertur super illas ut infinitas pro-
portionales, & minores.

Resp. distinguendo maiorem. Achilles fertur su-
per partes eo modo, quo illæ sunt in se ipsis ex-
tensæ constituentes totum finitum, concedo; eo
modo, quo illæ sunt plures & numerabiles consti-
tuentes totum indeterminatum, nego. Habes ergo
solutionem perspicuam argumenti celeberrimi, cir-
ca quam ne vilis superesse possit scrupulus, sit

SECTIO VI.

Qualis sit diuisibilitas partium continui.

Tertia difficultas, quæ probat continuum com-
poni ex solis indiuisibilibus, non autem ex
partibus semper & semper diuisibilibus, petitur ex
eo, quod non possint esse partes eo modo diuisi-
biles, quin possint diuidi; si autem possint om-
nes diuidi, iam sunt indiuisibiles. Quia verò di-
uisibilitas potest intelligi vel in re, vel obie-
ctiue in mente Dei, propterea dupliciter licet ar-
gumentari.

Primò sic cum Scoto in 2. dist. 2. quæst. 9. Illud Prima da-
bitatio.
componitur ex indiuisibilibus, quod resolui potest
test in indiuisibilia: sed continuum resolui potest
in partes indiuisibiles: ergo continuum con-
ponitur ex indiuisibilibus. Probatur minor. Possibile
est continuum diuidi in illa omnia, in quæ potest
diuidi: sed si continuum diuidatur in omnia illa
in quæ potest diuidi, resoluetur in indiuisibilia: er-
go continuum resolui potest in indiuisibilia. Mi-
nor manifesta est, quia si continuum diuidatur in
omnia illa, in quæ est diuisibile, iam non poterit
amplius diuidi. Maior quoque vix eget probatio-
ne, quia propositio illa, Continuum diuidi potest in
ea omnia, in quæ potest diuidi, est propositio iden-
tica, & euidenter vera.

Secundò. Deus videt omnes diuisiones possibi-
les circa quantitatem palmarem, neque videt so-
lùm eas, quæ possunt fieri simul, sed eas etiam
quæ successiuè possunt fieri. Deus ita nunc videt,
ut præter eas, quas Deus videt, nulla sit possibilis,
alioqui nunc Deus non cognosceret quidquid est
possibile, sed restaret ei aliquid cognoscendum
cras: ergo per illas cognitiones Deus cognoscit
chartam hanc palmarem redactam esse ad indiuisi-
bilia. Probo consequentiam; si enim non cognos-
ceretur quantitas ut redacta ad indiuisibilia, resta-
rent adhuc nouæ diuisiones cognoscendæ à Deo
præter eas, quas actu cognoscit, quia si non cog-
nosceretur quantitas hæc redacta ad indiuisibilia
cognitis illis diuisionibus: ergo subtilis illis di-
uisionibus adhuc cognoscitur esse diuisibilis: ergo in
hac quantitate adhuc possibiles sunt diuisiones,
quas Deus prius non cognouerat.

Confirmatur, quia Deus format hoc iudicium.
Si omnes diuisiones, quas cognosco, existerent,
nihil amplius esset diuisibile in hac quantitate:
ergo per has diuisiones cognoscitur redacta quan-
titas ad indiuisibilia.

Dico primò, continuum neque simul, neque Prima cor-
clusio.
successiuè diuidi posse in omnes partes, ita ut nul-
la supersit diuidenda; potest tamen in eas diuidi
distributiue, ita ut nulla sit pars singularis, quæ
non possit diuidi.

Ratio est, quia si continuum diuidi posset in
omnes partes, ita ut nulla restaret diuidenda, con-
staret omnino ex indiuisibilibus, quia in illa re-
solueretur; ut ergo partes dicantur diuisibiles, satis
est quod distributiue possint diuidi omnes partes,
ad eò ut nulla sit quæ non possit diuidi.

Dico secundò, hanc propositionem, Continuum
diuidi nunc potest collectiue, quantum potest nunc col-
lectiue diuidi; non est propositio identica, sed est
falsa, & omnino neganda.

Prima pars probatur, quia tunc propositio non
est identica, quando vnum extremum significat prima par-
tem determinatam, & totum actu ponendam; al-
terum autem extremum significat rem indeterminatam,
nam,